

ԳՆԵՐ ԵՎ ՍԱԿԱԳՆԵՐ
PRICES AND TARIFFS
ЦЕНЫ И ТАРИФЫ

Գների վիճակագրության ցուցանիշների համակարգն իրենից ներկայացնում է փոխկապակցված և փոխլրացնող ցուցանիշների համախումբ, որոնք բնութագրում են ինչպես գների (սակագների) փաստացի մակարդակը, այնպես էլ դրանց տոկոսային փոփոխությունները:

Բաժնում ներկայացված են տնտեսության սպառողական և իրական հատվածներում ամբողջությամբ, ու ըստ առանձին սեգմենտների (հատվածների) գների (սակագների) շարժի, ինչպես նաև կարևորագույն արտադրանքի, ապրանքների և ծառայությունների գների (սակագների) միջին մակարդակի վերաբերյալ տվյալներ:

Սպառողական գների ինդեքսը բնութագրում է բնակչության անձնական սպառման համար ձեռք բերված ապրանքների և ծառայությունների փաստացի հաստատագրված կազմի արժեքի փոփոխությունը ժամանակի և տարածության մեջ:

Հայաստանի Հանրապետությունում սպառողական գների ինդեքսի հաշվարկման համար Երևան քաղաքում և հանրապետության 10 մարզերում (Արարատի մարզում սկսած 2004թ. փետրվարից) սահմանված մեթոդաբանությամբ կատարվում է սպառողական գների (սակագների) ամենամսյա դիտարկում: Ըստ մարզերի գների դիտարկումը կատարվում է հետևյալ բնակավայրերում:

- Արագածոտնի մարզ (ք. Թալին)
- Արմավիրի մարզ (ք. Վաղարշապատ)
- Գեղարքունիքի մարզ (ք. Սարտունի)
- Լոռու մարզ (ք. Վանաձոր)
- Կոտայքի մարզ(ք. Հրազդան և ք. Չարենցավան)
- Շիրակի մարզ (ք. Գյումրի)
- Սյունիքի մարզ (ք. Կապան)
- Վայոց ձորի մարզ (ք. Եղեգնաձոր)
- Տավուշի մարզ (ք. Դիլիջան)
- Արարատի մարզ (ք. Արտաշատ):

Սահմանված է գների դիտարկման հետևյալ կարգը:

Յուրաքանչյուր հետազոտվող բնակավայրում, ամեն ամիս, կատարվում է 470 անվանում (560 ներկայացուցիչներ) սպառողական ապրանքների գների և ծառայությունների սակագների

The system of indicators related to price statistics represents a set of interrelated and complementary indicators describing actual price levels as well as their percentage change.

In section the data on dynamics of prices (tariffs) in consumer and real sectors of economy as a whole and in separate segments, and also on average level of prices (tariffs) of the most important kinds of production, goods and services are represented.

Consumer price index (CPI) measures changes both over the time and the space in the value of actual fixed quantity of the goods purchased for population's personal use and services. In the Republic of Armenia, for the calculation of consumer price index, monthly consumer price (tariff) monitoring is conducted according to the determined methodology in Yerevan city and 10 marzes (regions) of the republic (in Ararat marze since February 2004).

Price monitoring by marzes is conducted in the following settlements:

- Aragatsotn (Talin)*
- Arnavir (Vagharshapat)*
- Gegharkunik (Martuni)*
- Lori (Vanadzor)*
- Kotayk (Hrazdan, Charentsavan)*
- Shirak (Gyumri)*
- Syuyunik (Kapan)*
- Vayots Dzor (Yeghegnadzor)*
- Tavush (Dilidjan)*
- Ararat (Artashat)*

The following order has been established for price monitoring:

Monitoring of prices of consumer goods and tariffs for services conducted every month in every observed settlement (prices are monitored three times for each month,

Система показателей статистики цен представляет собой совокупность взаимосвязанных и взаимодополняющих показателей характеризующих как фактические уровни цен (тарифов), так и их процентное изменение.

В разделе представлены данные о динамике цен (тарифов) в потребительском и реальном секторах экономики в целом и по отдельным сегментам, а также о среднем уровне цен (тарифов) на важнейшие виды продукции, товаров и услуг.

Индекс потребительских цен характеризует изменение стоимости фактического фиксированного набора товаров и услуг, приобретенных для личного потребления населения во временном и пространственном промежутках.

Для расчета индекса потребительских цен, согласно принятой методологии, в городе Ереване и в 10 марзах республики (в Араратском марзе начиная с февраля 2004г.) производится ежемесячное наблюдение потребительских цен (тарифов).

По марзам наблюдение цен производится в следующих населенных пунктах:

- Արագածոտն (գ. Թալին)*
- Արմավիր (գ. Վաղարշապատ)*
- Գեղարքունիք (գ. Մարտունի)*
- Լորի (գ. Վանաձոր)*
- Կոտայք (գ. Րազան և գ. Չարենցավան)*
- Շիրակ (գ. Գյումրի)*
- Սյունիք (գ. Կապան)*
- Վայոց ձոր (գ. Եղեգնաձոր)*
- Տավուշ (գ. Դիլիջան)*
- Արարատ (գ. Արտաշատ).*

Установлен следующий порядок наблюдения:

В каждом наблюдаемом населенном пункте каждый месяц производится наблюдение цен 470 наименований (560 представителей) потребительских товаров и тарифов на услуги

դիտարկում (գները դիտարկվում են յուրաքանչյուր ամսվա համար 3 անգամ՝ տվյալ ամսվա 1-ի, 10-ի և 20-ի մոտակա օրերին): Յուրաքանչյուր ապրանքատեսակի կամ ծառայության համար հետազոտվում է 9-12 առևտրի (ծառայության) կետ:

Միայն սպառողական գների ինդեքսի հաշվարկման համար յուրաքանչյուր ամիս, յուրաքանչյուր բնակավայրում ամեն մի ապրանքատեսակի համար կատարվում է մինչև 36 գնային դիտարկում: Ընդհանուր առմամբ, ՀՀ ԱՎԾ կողմից յուրաքանչյուր ամիս հանրապետության մակարդակով գրանցվում և մշակվում է շուրջ 245000 գնային տեղեկատվություն:

Գրանցված գների հիման վրա կատարվում է միջին ամսական գների հաշվարկ՝ ըստ ապրանքատեսակների և ըստ դիտարկվող բնակավայրերի: Գիտարկված տվյալների հիման վրա հաշվվում են միջին գներ տվյալ տարածաշրջանի յուրաքանչյուր ապրանքատեսակի (ծառայության) համար և 10-օրյա ու ամսական կտրվածքով ներկայացվում ՀՀ ԱՎԾ գների և միջազգային համադրումների բաժին, որտեղ ԱՄՆ փորձագետների հետ համատեղ մշակված մեթոդաբանությամբ հաշվարկվում է սպառողական գների ինդեքս: Սպառողական գների ինդեքսը հաշվարկվում է Լասպեյրեսի բանաձևով, բազիսային անփոփոխ կշռվածությամբ, այսինքն հաշվվում է զուտ գնային ինդեքս:

Հանրապետությունում միջին գների մակարդակը, կամ գների ինդեքսը որոշվում է որպես առանձին մարզերի գների մակարդակների, կամ գների ինդեքսների, միջին կշռված մեծություն:

Հետազոտության մեջ ընդգրկված մարզերի և Երևան քաղաքի հանրապետության մեջ ունեցած տեսակարար կշիռները հաշվարկվում են բնակչության թվաքանակի, ընդհանուր ապրանքաշրջանառության և բնակչությանը մատուցված ծառայությունների ծավալներում դրանց տեսակարար կշիռների հիման վրա:

Տնային տնտեսությունների կողմից կատարված ծախսերի կառուցվածքի հիման վրա կատարվել է սպառողական ապրանքների և ծառայությունների ներկայացուցչական ընտրանք՝ սպառողական զամբյուղի ստեղծման, կշիռների հաշվարկման համար:

Սպառման կառուցվածքում կատարվող էական տեղաշարժերի արտացոլմամբ պայմանավորված, պարբերաբար

on days nearer the 1st, 10th, and 20th days of the reference month) for each 470(560) commodity item or service observing 9-12 trade (service) outlets, i.e. for calculation of consumer price index only, up to 36 prices for each commodity item are monitored every month, in every settlement. In general, NSS RA monthly records and processes about 245000 price information on republican level.

Average monthly price is calculated by commodity items and by observed settlements on the basis of recorded prices. Average prices for each commodity (service) items in the given region are computed based on the recorded prices and submitted on the 10-day or monthly basis to the Price Statistics and International Comparison Division, NSS RA, where consumer price index is calculated according to the methodology previously developed together with IMF experts. Laspeyres formula with fixed weights is used to compute consumer price index, i. e. net price index is computed.

The level of average prices on price index in the republic is determined as weighted average of price levels or price indexes of selected marzes.

Specific weights of marzes covered by the survey and Yerevan city in the republic are computed based on their weights in the volumes of population number, total goods turnover and services rendered to the population.

Representative sampling of consumer goods and services has been designed based on the expenditure structure made by households for making the consumer basket and computing weights.

Given by the significant changes in the expenditure structure, weights of representative commodities (service) included in the consumer basket used for the consumer price index were periodically recalculated taking as a base the Living Standards Households Survey data.

(цены наблюдаются 3 раза в каждый месяц 1-го, 10-го и 20-го числа и ближайшие к ним дни данного месяца). Для каждого товара (услуги) - представителя обследуются 9-12 точек торговли(услуги).

Только для расчета индекса потребительских цен каждый месяц, в каждом населенном пункте, для каждого товарного вида товара (услуги) производится до 36-и наблюдений. В общем счете, НСС РА каждый месяц регистрирует и обрабатывает около 245000 ценовой информации.

На основании зафиксированных цен, производится расчет среднемесячных цен по товарным видам и по населенным пунктам. Основываясь на зарегистрированные данные, рассчитываются средние цены для каждого товарного вида (услуги) данного марза в 10-дневном и месячном разрезе и предоставляется в отдел цен и международных сопоставлений НСС РА, где и согласно заранее разработанной совместно с экспертами МВФ методологии, рассчитывается индекс потребительских цен. ИПЦ рассчитывается по формуле Ласпейреса, с неизменной базисной взвешанностью, т. е. рассчитывается чистый ценовой индекс.

Уровень средних цен республики, или индекс цен определяется как средневзвешенная величина уровней цен и индексов цен отдельных марзов.

Удельные веса г. Еревана и обследуемых марзов, рассчитываются на основе их удельных весов в общей численности населения, в объемах товарооборота и услуг, предоставляемых населению.

Для создания потребительской корзины и расчета весов на основе структуры расходов потребления домашних хозяйств, произведена репрезентативная выборка потребительских товаров и услуг.

В целях отражения ощутимых изменений в структуре потребления, основываясь на данные обследований уровней жизни домашних хозяйств, периодически производится перерасчет весов товаров (услуг)- представителей,

իրականացվում է նաև սպառողական գների ինդեքսի համար օգտագործվող սպառողական զանազան ներառված ապրանքների (ծառայությունների) - տեսակների կշիռների վերահաշվարկ՝ հիմք ընդունելով տնային տնտեսությունների կենսամակարդակի հետազոտությունների տվյալները:

2006թ. ՍԳԻ-ի հաշվարկներում օգտագործվող կշիռների համար հիմք են հանդիսացել 2004թ. ապրիլից 2005թ. մարտ ամիսներին տնային տնտեսությունների կողմից իրականացված ծախսումների վերաբերյալ տվյալները՝ ճշգրտված 2005թ. միջին տարեկան գներով:

Հայաստանի Հանրապետությունը Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) տվյալների տարածման հատուկ ստանդարտին անդամակցության կապակցությամբ ՀՀ-ում սպառողական գների ինդեքսի հաշվարկման համար որպես բազիսային ժամանակաշրջան ընդունել է 2002 թվականը, իսկ 2006 թվականից՝ 2005թ. :

ԱՄՀ-ի վիճակագրության դեպարտամենտի առաջարկով, ինչը նաև վերը նշված ստանդարտի պահանջներից է, գների ինդեքսի հաշվարկման համար հիմք է ընդունվում անփոփոխ զանազան՝ առնվազն 3-5 տարվա համար, միջնաժամկետ միջակայքում համադրումներ ապահովելու նկատառումներով:

ՀՀ-ում ՍԳԻ-ին հաշվարկվում է տարբեր ժամանակահատվածների՝ նախորդ ամսվա, նախորդ տարվա դեկտեմբերի, նախորդ տարվա համապատասխան ամսվա, նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակահատվածի (աճողական կարգով), և բազիսային տարվա նկատմամբ:

Արդյունաբերողների արտադրանքի գների ինդեքսը (ԱԱԳ) բնութագրում է արդյունաբերական ոլորտի կազմակերպությունների թողարկած արտադրանքի գների (առանց ավելացրած արժեքի և ակցիզային հարկերի) փոփոխությունը ժամանակի ընթացքում:

Արդյունաբերական արտադրանքի գների փոփոխության դիտարկումն իրականացվում է ընտրանքային կարգով ընտրված արդյունաբերության ոլորտի բազային կազմակերպությունների տվյալների հիման վրա:

Գների գրանցումն իրականացվում է ապրանքների որոշակի ցանկով, որտեղ ներգրավված է հիմնական որակական հատկանիշներով, օգտագործվող հումքով և արտադրության տեխնոլոգիական

Since the Republic of Armenia has subscribed to the International Monetary Fund's Special Data Dissemination Standard, year 2002 has been taken as a base year for computing consumer price index in RA. In the previous years December of the previous year was taken as a base period for each year and recalculation of consumer basket was made based on the survey results of expenditures for consumption made by the households. Since January 2004 consumer price index is being computed compared with annual average of 2002.

Following the recommendation of the IMF's Statistics Departments, that is also the requirement of the mentioned Standard, fixed basket for at least 3-5 years is taken as a basis for price index computation, so ensuring comparisons within a long-term interval.

Consumer Price Index in the Republic of Armenia is computed in comparison with different periods: previous month; December of the previous year; corresponding period of the previous year (on a cumulative basis); corresponding month of the previous year and the base year.

Producer's price index for industrial product (PPI) measures price changes over time for the product produced by the industrial organizations (excluding value added tax and excise tax).

Monitoring of change in prices for industrial production is based on the sample of industrial basic organization.

включенных в потребительскую корзину для расчета индекса потребительских цен. Для весов, использованных в расчете ИПЦ 2006г., приняты данные о расходах домашних хозяйств с апреля 2004г. по март 2005г., скорректированные по среднегодовым ценам 2005г.

В связи с тем, что Республика Армения стала членом специального стандарта распространения данных МВФ, начиная с 2004г. в качестве базисного периода для расчета ИПЦ принят 2002 год, а с 2006 года-2005 год. В предыдущих годах для каждого отчетного года базисным периодом считался декабрь предыдущего года и производился перерасчет потребительской корзины, принимая за основу данные результатов обследований уровней жизни домашних хозяйств.

По предложению статистического департамента МВФ, что также является одним из требований вышеприведенного стандарта, для расчета индекса цен с целью обеспечения сопоставлений в долгосрочном интервале, за основу принимается неизменная корзина для не менее, чем 3-5 лет.

В РА ИПЦ рассчитывается к разным периодам: к предыдущему месяцу, к декабрю предыдущего года, к соответствующему периоду предыдущего года (в нарастающем порядке), к соответствующему месяцу предыдущего года и к базисному году (2002г.).

Индекс цен производителей промышленной продукции (ИЦП) характеризует изменение цен продукции, выпускаемой организациями в сфере промышленности республики, во временном промежутке (без налога на добавленную стоимость и акцизных налогов).

Обследование изменений цен, на выпускаемую продукцию, производится на основании данных базовых предприятий сферы промышленности, избранных по выборочному методу.

գործընթացներով իրար մոտ, առավել ներկայացուցչական արտադրանք: Ըստ արդյունաբերության ճյուղերի և ենթաճյուղերի, գների ինդեքսների հաջորդական փոխկապակցված հաշվարկների համար, որպես կշռման բազա օգտագործվում են արդյունաբերական արտադրանքի բազիսային տվյալները:

Հայաստանի Հանրապետությունը Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) տվյալների տարածման հատուկ ստանդարտին անդամակցության կապակցությամբ 2004 թ. հունվարից սկսած ՀՀ-ում արդյունաբերողների արտադրանքի գների ինդեքսի հաշվարկը կատարում է ըստ Լասպեյրեսի բանաձևի՝ նախորդ ամսվա, նախորդ տարվա դեկտեմբերի, նախորդ տարվա համապատասխան ամսվա, նախորդ տարվա համապատասխան ժամանակահատվածի (աճողական կարգով) և բազիսային տարվա (2002թ.) նկատմամբ:

Բեռնափոխադրումների սակագների ինդեքսը բնութագրում է տրանսպորտի տարբեր տեսակներով բեռնափոխադրումների սակագների փոփոխությունները ժամանակի ընթացքում: Ազդեցակցում է հանրապետությունում գործող 4 տեսակի՝ ավտոմոբիլային, երկաթուղային, օդային, խողովակաշարային բեռնափոխադրումների սակագների հաշվարկված ինդեքսների միջոցով, որը որոշում է տրանսպորտի առանձին տեսակներով բեռնափոխադրումների սակագների շարժն ընթացիկ ժամանակահատվածում բազիսայինի համեմատ՝ առանց հաշվի առնելու տեղափոխվող բեռների կառուցվածքային փոփոխությունների հետ կապված հանգամանքները (բեռի տեսակը, փոխադրման չափը, տեղ հասցնելու արագությունը և այլն): Տրանսպորտի յուրաքանչյուր տեսակի գծով (ավտոմոբիլային, երկաթուղային, օդային, խողովակաշարային) գրանցվում է ծառայություն-ներկայացուցչի բեռնափոխադրման սակագինը, ինչով պայմանավորվում է տրանսպորտի կոնկրետ տեսակով առավել հաճախ փոխադրվող մեկ միավոր բեռի (տոննա, խորանարդ մետր) առաքումը փաստացի տարածության վրա (որոշակի երթուղով): Որպես կշռման բազա ընդունվում են որոշակի բազիսային ժամանակահատվածում (հիմնականում նախորդ տարում) բեռների տեղափոխման ծառայությունների դիմաց տրանսպորտային կազմակերպությունների կողմից ներկայացված եկամուտների մասին տվյալները:

Prices are registered by the definite list of goods, which includes more representative product close by main qualitative parameters, raw materials used and technological processes of production. For consecutive and interconnected calculations of price indexes by sectors and sub-sectors of industry the value data on industrial production for a basis period are used as a weighting base.

Since the Republic of Armenia has subscribed to the International Monetary Fund's Special Data Dissemination Standard, Laspeyres formula is used to compute producer's price index for industrial product in comparison with previous month; December of the previous year (on a cumulative basis); corresponding month of the previous year and the base (2002) year.

Freight tariff index measures changes in tariffs for freights by several kinds of transport over time. It is aggregated through the tariff indexes calculated for freight transportation by the 4 kind of transport operating in the republic-road, railway, air and pipeline. It determines the dynamics of freight transportation tariffs by certain types of transport in the current period in comparison with the base period, irrespective of the changes in the structure of transported cargo (type of cargo, size of delivery, speed of delivery, etc.). Tariffs for representative services which determine delivery per unit (tons, cubic meters) of the most often transported goods for an actual distance (defined route) are registered for all types of transport (road, railway, air and pipeline). Data on revenues of transport enterprises from rendering of services in freight transportation during a defined base year (mainly in previous year) are used as a weighting base.

Регистрация цен производится по определенному списку наименований продукции-представителей, включающих наиболее представительные продукции, имеющие, в основном, одинаковые качественные показатели, используемое сырье и процессы технологического производства. Для последовательного взаимосвязанного агрегирования индексов цен по отраслям и подотраслям промышленности в качестве базы взвешивания используется стоимостные данные промышленных производств за базисный период.

В связи с участием Республики Армения в специальном стандарте распространения данных МВФ, начиная с января 2004г. индекс цен производителей промышленной продукции рассчитывается по формуле Ласпейреса к среднегодовой цене базисного года (2002г.), к предыдущему месяцу, к декабрю предыдущего года, к соответствующему периоду предыдущего года (в нарастающем порядке), к соответствующему месяцу предыдущего года.

Индекс тарифов на грузовые перевозки характеризует изменения тарифов грузовых перевозок во времени по различным видам транспорта. Агрегируется с помощью расчетных индексов тарифов грузовых перевозок по 4-м видам транспорта (автомобильного, железнодорожного, воздушного и трубопроводного), действующим в республике. Определяет динамику тарифов грузовых перевозок по отдельным видам транспорта в текущем периоде по сравнению с базисным, без учета обстоятельств, связанных со структурными изменениями перевозимых грузов (вид груза, размер перевозки, скорость доставки и т. д.). По каждому виду транспорта (автомобильный, железнодорожный, воздушный и трубопроводный), регистрируется тариф перевозки услуги-представителя, определяющий доставку единицы (тонна, кубометр) наиболее часто перевозимого груза, на фактическое расстояние (по определенному маршруту). В качестве базы взвешивания принимаются данные о доходах за услуги грузовых перевозок за конкретный базисный период (в основном за предыдущий год), представленными транспортными организациями.

